

ПОЛИТИКА И РАЗУЗНАВАНЕ

Външната политика на една държава е функция на вътрешната политика, която се формира от управляващите на определена идеологическа основа за постигане на национална /вътрешна и външна/ сигурност, икономическа и социална стабилност, развитие на производителните сили, ефективна правна система, наука и научен потенциал, образование и т.н.

Държавната политика на всяка страна се определя на най-високо ниво /парламент и правителство/ и това не може да стане без участието на всички политически сили и движения. Управляващата или управляващите в момента политически партии трябва да се стремят да постигнат консенсус по приоритетите на външната политика на страната, като преодолеят идеологическите си и програмни различия с опозицията в интерес на държавата и народа, който е избрал за момента това съотношение на политическите сили в управлението на страната. Отговорността за постигането на този необходим консенсус не трябва да бъде делегирана на отделен държавен орган или ведомство, и остава основно задължение на парламента.

МВнР, НРС и военното разузнаване са основните, макар и не единствени, държавни органи, които със своя инструментариум /дипломатия и разузнаване/, осигуряват и доставят чрез дипломатическите представителства и резидентурите явна, доверителна и секретна информация, необходима както за формирането, така и за реализирането на външна политика, отговаряща на националните интереси и сигурност на България.

МнВР, всъщност така е в цял свят, отговаря за дипломатическите отношения с другите държави, само дотолкова, доколкото поддържа и ръководи дипломатически мисии и състав, които имат за задача да събират информация, наред с редицата други ведомства, която е необходима на висшата държавна власт /парламент, правителство, президентство/ при определянето и постигането на близки и по-далечни цели на възприетия външнополитически курс.

В този смисъл е напълно погрешно да се възложи само на едно министерство, в случая МВВР, самостоятелно да определя, прокарва и провежда политика за постигането на определени политически цели – вътрешни и външни.

Не е известно да има нещо подобно в никоя страна. В България, обаче, има случаи, когато външният министър се опитва

да формира и провежда определена външна политика, която не винаги е съгласувана с висшето държавно ръководство и отговаря на националните интереси на страната за момента и в по-далечен план.¹⁾

¹⁾ *Интервю на Теофан Германов със С. Николов за вестник „Земя”, 02. 02.2012 г.*

За разлика от МВнР разузнаването / политическото, и военното, и научно-техническото²⁾/ има много по - големи възможности да осигури не само политическа, но и друга конкретна информация в почти целия спектър от политически, икономически и другите задачи, които всяко едно държавно управление има да решава. Чрез вербуването на агенти от различни категории и ранг, от легални или нелегални позиции, разузнаването доставя много по-достоверна и нужна информация от най-различно естество.

Разузнаването определено има големи възможности в постигането на конкретни външнополитически и икономически цели в отделна страна или в международен план, да противодейства и да неутрализира негативни за страната тенденции в двустранните отношения, а и в международен план, придобивайки и използвайки от една страна т.н. агентура за влияние, а от друга страна, като подготвя, съгласува и провежда, самостоятелно, в повечето случаи „под чужд флаг”, или под негово ръководство съвместно с други държавни институции, специални операции /активни мероприятия/. Водещи и с най - голям опит и използване на тези операции са английското разузнаване и ЦРУ.

Подценяваният като президент “киноартист” Рейгън, за разлика от много други „политици”, в това число и най-вече български, разбира значението и големите възможности на специалните операции на разузнаването за постигане на целите на провежданата политика и постига пълен успех.³⁾

По времето на Рейгън в рамките на набеязаната от него стратегия за удар срещу „политически и икономически слабите места на съветската империя”, ЦРУ провежда една от най - мащабните специални операции, под ръководството на Уйлям Кейси, специално назначен от Рейгън за директор на ЦРУ за реализирането на целите на тази стратегия.

В рамките на тази операция ЦРУ използва и атентата срещу папата, за да проведе допълнителни мероприятия, целящи да засилят и разширят ефекта от голямата операция, да отклонят вниманието и ресурси на спецслужбите на СССР и съюзните страни, които биха могли да разкрият и да противодействат на политиката на САЩ.

Както агентурата за влияние, така и специалните операции ”под чужд флаг” имат преимуществото да са много по-трудно разкриваемы от съответните контраразузнавателни органи. Затова една значителна част, над 50 процента, от бюджета на ЦРУ, например, е определена за специални операции.

Естествено действията на разузнаването в постигането на определени външнополитически цели във обявената от САЩ война срещу „империята на злото” вървят ръка за ръка с масирана дипломатическа активност в същата посока.

²⁾ *Последното беше ликвидирано в България още в зората на демокрацията под външен императив.*

³⁾ *Питър Суайцър, „ПОБЕДА - тайната стратегия на Рейгън за разбиване на СССР” – Книгоиздателска къща Труд, 1999 г., стр. 8-16*

„Победата” на Рейгън в голяма степен вероятно се дължи и на използването на многобройна агентура за влияние, внимателно подбрана и подпомагана в растежа ѝ към висшите ешелони на властта още от времето на Хрущов. Самият Хрущов, най-вероятно, е бил под влияние на такъв агент или агенти, за да обяви с апломб „да престанем да търсим врага с партиен билет” и да го въведе на практика, орязвайки по този драстичен начин правомощията на контраразузнавателните органи, което още повече улесни проникването на подобна агентура във висшите партийни органи, а оттам и в изпълнителната власт.

Накратко, освен като орган на националната сигурност - външна и вътрешна – разузнаването, наред с дипломацията, е също така необходим и ефективен инструмент за постигането на близки и по -далечни външнополитически цели.

Неизвестно защо, направлението за специални операции /АМ/ в НРС негласно бе ликвидирано, като по този начин българската държава и политика се лиши от още един ефективен разузнавателен инструмент.

Реализирането на външната политика не може да стане без координирано взаимодействие и участие на различни ведомства и институции в държавата, в това число и на президентството, под общото ръководство на министерския съвет, като за всяко направление се привличат за участие различни структури, ведомства и органи. Необходимо е, наред с комисията по външната политика към парламента, в министерския съвет да има отделно аналитично звено, в което постъпва информацията от всички налични източници, което звено трябва да изготвя анализи и предложения за най-ефективно използване на тази информация, които се предоставят на висшето държавно ръководство за окончателно формиране на текущите външнополитически задачи и активност.

В разузнаването също трябва да има аналитично звено, което да прави предварителен анализ и оценка на постъпващата разузнавателна информация. Дали това звено трябва да изготвя и предварителни становища за използването на тази информация остава въпрос, който не е в компетенциите на разузнаването – решение за това трябва да се вземе на висше държавно ниво в рамките на нормативен акт, уреждащ функциите, задачите и структурата на разузнавателния орган. Дали подобно аналитично звено - в МнВР на ФРГ това е “щаб по планиране” /Planungsstab/ към Министъра – трябва да има и в МнВР на България е въпрос също на решение на висше държавно ниво.

За по-ефективно ръководство и координация на дейността при формирането и провеждането външната политика, а и не само поради това, в болшинството от държавите разузнавателните органи са на пряко подчинение на правителството. В България, неизвестно защо, разузнаването беше предадено на подчинение и ръководство на президента, който няма пряко отношение и влияние към изпълнителската власт.

Преминаването на НРС на пряко подчинение към МС, в крайна сметка, макар и със закъснение, трябва да бъде извършено.

От УС на АРЗ